

Susan Hart & Rikke Schwartz

Fra interaktion til relation

Tilknytning hos

Winnicott, Bowlby, Stern, Schore & Fonagy

Indholdsfortegnelse

Forord

Kapitel 1

Donald Woods Winnicott

Selvets udvikling i en faciliterende omverden

Barnets emotionelle udvikling

Barnets udvikling mod større uafhængighed

Illusion, desillusion og realitetsopfattelse

Omsorg skyld og impulsregulering

At relatere sig til eller at gøre brug af en relation

Det potentielle rum, overgangsfænomener og overgangsobjekter

Legen

Den faciliterende omverden

Den almindeligt hengivne mor.

Holding, håndtering og objektpræsentation

Spejling

Omverdens-mor og objekt-mor

Faderens rolle

Udviklingsforstyrrelser og fejludvikling

Manglende psykisk rum mellem mor og barn

Afbrydelse af barnets egen ageren og vøren

Dissociering

Det falske selv

Antisociale tendenser

Afslutning

Kapitel 2

John Bowlby

Tilknytning, tilknytningsmønstre og organisering af tilknytningserfaringer

Om tilknytning som grundlag for udvikling

Tilknytningsadfærd og dens udvikling

Indre arbejdsmodeller

Defensiv udelukkelse af information eller forsvarsprocesser

Tryk og utryk tilknytning

Fremmedsituationen

Tilknytningsmønstre

Forhold i miljøet, der fremmer / hæmmer udviklingen af psykisk sundhed

Angst og vrede

Kommunikationsfrihed

Sammenhængen mellem børns og forældres tilknytningsadfærd

Patogene faktorer

Angst og vrede

Sorg og vrede

Fejludvikling og psykiske forstyrrelser

Afslutning

Kapitel 3

Daniel N. Stern

Spædbarnets tilknytning i en intersubjektiv verden

Omsorgspersonens og spædbarnets interaktion

Stimulation og affekt

Spejlneuroner og temporale konturer

Nuværende øjeblikke, nu-øjeblikke og mødeøjeblikke

Imitation og intersubjektivitet

Den intersubjektive matrix

Selvforannelserne og deres udviklingsrækkefølge

De fire selvforannelser

Fornemmelsen af et gryende selv 0-2 måneder

Amodal perception

Vitalitetsfølelser

Hedonisk tone

Fornemmelsen af et kerneselv 2-3 op til 7-9 måneder

Selvet versus den anden

Selvet sammen med den anden

Fornemmelsen af et intersubjektivt selv 7-9 op til 15 måneder

Affektiv afstemning

Fornemmelsen af et verbalt selv 15-18 måneder og frem

Betydningen af sprogdannelseprocessen

Indre repræsentationer

Forældrenes indre repræsentationer manifesteret i handling

Hukommelse

RIG'er

Evokativ hukommelse

Afstemning, selektiv afstemning og fejlaftemning

Overstimulering, understimulering og paradoksal stimulering

Barnet set i et klinisk perspektiv

Afslutning

Kapitel 4

Allan N. Schore

Affektregulering og personlighedsdannelse

Kortfattet gennemgang af affektive hjernestrukturer og begreber anvendt af Schore

Hjernestruktureres placering

Hjernestammen

Mellemhjernen

Det limbiske system

Præfrontal cortex

Fra eksternt til intern regulering gennem hjernens modningsfaser

Hjernen – en kompleks hierarkisk struktur

Omsorgspersonen som psykobiologisk regulator for nervesystemets udvikling

Tilknytningserfaringernes betydning for hjernens udviklingsprocesser og affektregulering

Synkroni

Regulering af arousal og interaktiv synkroni

Følelsesmæssig resonans

Fejlafstemninger

Indre repræsentationer

Neural organisering og hjerne kemi

Dopamin- og opioid systemerne

Sensitive perioder og hjernens hierarkiske organisering

Det autonome nervesystem og imprinting

Det limbiske system

Orbitofrontal cortex - det frontalt-limbiske system

Højre og venstre hemisfære

Bearbejdning af kropsrelateret og følelsesmæssig information

Forøget kognitiv og motorisk kontrol og venstre hemisfære dominans

Udvikling af modne forsvarsmekanismer

Sprogliggørelse

Fejludvikling af hjernestrukturer

Negativ miljømæssig prægning af genudtryk

Massive kroniske og vedvarende fejlafstemninger

Hyperarousal og dissociation

Neurale og strukturelle konsekvenser af hyperarousal og dissociation

”Koldblodet” og ”varmblodet” aggression

Alexitymi

Fragmentering af selvet – personlighedsforstyrrelser

Antisocial personlighedsforstyrrelse

Narcissistisk personlighedsforstyrrelse

Depression

Afslutning

Kapitel 5

Peter Fonagy

Affektregulering og mentalisering

Forholdet mellem arv og miljø

Gener er miljøreaktive

Genetisk sårbarhed, tilknytning og barnets opfattelse af miljøet

Interpretiv fortolkningsmekanisme

Intersubjektivitet og social biofeedback

Dyadisk reguleringssystem

Affektspejling og markering

Kontingens og oplevelsen af sig selv som en selvregulerende aktør

Et temporalt, sensorisk og spatialt grundlag for kontingens

Udvikling af selvidentifikation

Forståelse af egne og andres psykiske tilstande

Forskellen mellem markerede og realistiske emotionsudtryk

Introjektion af emotionsspejlende udtryk

Repræsentation af selv og andre

Selvstændige udviklingsfunktioner

Udvikling af højere ordens strategier

Affektregulering og selvorganisering

Udvikling af mentaliseringsmodeller

Fra dyadisk regulering til selvregulering

Tilknytningsrelationer og tilknytningsmønstre

Tryk tilknytning og udvikling af refleksiv funktion

Barnets personlighedsudvikling

Teleologisk forståelse

Udvikling af sociale kognitive evner og social refereren

Psykisk ækvivalens modus og forestillingsmodus

Udvikling af anden ordens eller sekundære repræsentationer

Forestillingsmodus og psykisk realitet

Udvikling af mentale intentionelle tilstande

Fra forståelse af fysisk kausalitet til erkendelsesrelateret mental forståelse

Fra formelle operationer til generelle principper

Mentalisering

Mentalisering, introspektion og selvrefleksion

Mentaliseret affektivitet

IFM-a og IFM-k

Moral og sprog

Manglende overensstemmelse i affektudtryk

Manglende udvikling af selvstruktur

Forholdet mellem et utrygt tilknytningsmønster og personlighedsforstyrrelser

Forstyrrelser i selvets udvikling

Fra desorganiseret tilknytning til antisocial forstyrrelse

Traumatisering og manglende fortolkningsmekanisme

Mangel på refleksiv funktion og mentalisering

Manglende evne til at opfatte den anden som en intentionel aktør

Forstyrrelser af amygdala og det orbitofrontale niveau

Borderlineforstyrrelser

Eksternalisering af fremmede aspekter af selvrepræsentationen

Mangelfuld realitetstestning

Splitting og projektiv identifikation
Fravær af mentaliserende funktioner

Afslutning

Efterskrift

Ordliste

Litteratur